

Palvelusetelisäntökirjan palvelukohtainen osa

Vammaisten asumisen sääntökirja

Sisällysluettelo

	sivu
1. Sääntökirjan tausta ja tarkoitus	2
2. Vammaisten asumispalvelujen palvelusetelit	2
2.1. Palvelusetelin arvo ja myöntäminen	2
2.2. Vammaispalvelulain mukainen pitkäaikainen palveluasuminen	2
2.3. Vammaispalvelulain mukainen lyhytaikainen palveluasuminen	4
2.4. Kehitysvammaisten pitkäaikainen asuminen.....	5
2.5. Kehitysvammaisten lyhytaikainen asuminen.....	7
3. Palvelusetelipalvelujen sisältö	8
3.1. Tuki ja ohjaus	9
4. Palvelun laatuvaatimukset.....	11
4.1. Tilat ja toimintaympäristö.....	11
4.2. Henkilöstön osaaminen ja ammattitaito	12
4.3. Rajoitustoimenpiteet ja itsemääräämisoikeuden vahvistaminen.....	13
4.4. Ateriat ja ruokahuolto	13
4.5. Laadunhallinta.....	13
4.6. Palvelusopimus, palvelun keskeytys ja peruuntuminen.....	14
4.7. Palvelun keskeytys ja peruuntuminen.....	14
5. Asiakasmaksujen laskutus ja asiakkaan vuokra.....	15
5.1. Asiakasmaksujen laskutus.....	15
5.2. Vuokra	16
6. Palveluntuottajalta vaadittavat liitteet	16

1. Sääntökirjan tausta ja tarkoitus

Sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaan asumispalveluja järjestetään henkilöille, jotka erityisestä syystä tarvitsevat apua tai tukea asumisessa tai asumisensa järjestämisessä. Vammaisten henkilöiden asumispalvelut järjestetään vammaispalveluja koskevan lainsäädännön perusteella (380/1987). Kehitysvammalain (519/1977) mukaan asumisen järjestäminen on erityishuoltoon kuuluva palvelu. Lain mukaan yksilöllistä erityishuolto-ohjelmaa toteutettaessa on pyrittävä siihen, että sellaisen henkilön asuminen, joka ei voi asua omassa kodissaan, mutta ei ole laitoshuollon tarpeessa, järjestetään muulla tavoin.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue järjestää vammaisten henkilöiden pitkäaikaista ja lyhytaikaista asumispalvelua omana toimintana, ostopalveluna ja palvelusetelin avulla.

2. Vammaisten asumispalvelujen palvelusetelit

Palvelusetelin avulla toteutettu sosiaalihuoltolain, vammaispalvelulain ja kehitysvammalain mukainen asumispalvelu on tarkoitettu niille vammaisille ja kehitysvammaisille henkilöille, joilla on pitkäkestoinen, runsas ja monimuotoinen palvelutarve, jolloin asumisessa tarvittavan palvelukokonaisuuden tulee olla yksilöllisesti räätälöityjä palveluja ja tukitoimia.

Asiakkaalla voi olla oikeus myös vammaispalvelulain mukaiseen henkilökohtaiseen apuun, mutta tämä ei saa vaikuttaa palveluntuottajan asiakkaalle tarjoamiin palveluihin. Vastuu asiakkaan terveyden- ja sairaanhoidosta sekä kuntoutuksesta on kunnallisella terveysasemalla, kotihoidossa, asiakasta hoitavalla lääkärillä tai erikoissairanhoidossa.

Palvelusetelit on tarkoitettu vammaisille henkilöille ja niillä voidaan hankkia asiakkaille:

- vammaispalvelulain mukaista pitkä- ja lyhytaikaista asumispalvelua
- kehitysvammalain mukaista pitkä- ja lyhytaikaista asumispalvelua sekä tuettua asumista
- sosiaalihuoltolain mukaista tuettua asumista

Ympärivuorokautisissa asumispalveluissa palveluntuottajalla tulee olla aluehallintoviraston tai Valviran lupa. Ei-ympärivuorokautisissa asumispalveluissa palveluntuottajan tulee olla yksityisten sosiaali- ja terveyspalveluiden rekisterissä.

2.1. Palvelusetelin arvo ja myöntäminen

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen hallitus päättää palvelusetelien arvoista ja niiden muutoksista. Palvelusetelin arvo on määritelty palveluluokkiin asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti ja sellaiseksi, että asiakkaalle ei jää maksettavaksi omavastuusuutta. Palvelusetelin arvo on kattohintainen, jota palveluntuottaja ei voi ylittää.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue määrittää asiakkaan palvelusetelin palveluluokan yhteistyössä asiakkaan, lähiverkoston ja tarvittaessa palveluntuottajan kanssa. Ennen palvelusetelipäätöstä vammaiselle henkilölle voidaan myöntää asumisvalmennusta tai -kokeilua asumistarpeen ja palveluluokan selvittämiseksi.

2.2. Vammaispalvelulain mukainen pitkäaikainen palveluasuminen

Vammaisten henkilöiden palveluasumiseen kuuluvat esteetön asunto sekä asumiseen liittyvät palvelut, jotka ovat välttämättömiä asiakkaan jokapäiväiselle suoriutumiseksi. Palveluasuminen voidaan järjestää palveluasumisryhmässä, palvelutalossa tai muussa asumisyksikössä.

Vammaispalvelulain mukainen palveluasumisen palvelusetelin palveluluokka perustuu aikaperusteeseen. Palveluntuottajalla tulee olla siihen sähköinen tai muu vastaava ja luotettava raportointijärjestelmä. Ryhmäavustamiseen (ruokailut, toimintatuokiot, retket, tapahtumat jne.) käytetty aika jaetaan suhteessa osallistujien kesken.

Vammaispalvelulain mukaisessa palveluasumisessa asiakkaalla tulee olla tarvittaessa käytettävissä järjestelmä, jonka avulla henkilökunnan tavoittaa helposti ja turvallisesti kaikkina vuorokauden aikoina. Järjestelmän tulee olla sellainen, että asiakas voi sitä käyttää vammansa laadusta riippumatta. Järjestelmällä tulee saada vastavuoroinen puheyhteys henkilökuntaan. Palveluntuottaja hankkii, ylläpitää ja huoltaa järjestelmän.

Asunnossa on oltava valmiudet yksilöllisten apuvälineiden asentamiselle ja käytölle. Palveluntuottajan tulee järjestää yhteiskäytössä oleviin tiloihin tarvittavat esteettömyyttä tukevat ympäristöhallintalaitteet, esim. sähköinen ovenavaus sekä tukikahvoja.

Vammaispalvelulain mukainen pitkäaikainen palveluasuminen on ympärivuorokautista palvelua ja palveluasumisen palveluseteli on jaoteltu seuraavasti:

• Palveluluokka 1: Ajoittainen avun tarve: Palvelusetelin arvo	122,10 €/vrk
• Palveluluokka 2: Toistuva avuntarve: Palvelusetelin arvo	150,70 €/vrk
• Palveluluokka 3: Runsas avuntarve: Palvelusetelin arvo	190,00 €/vrk
• Palveluluokka 4: Jatkuva avuntarve: Palvelusetelin arvo	226,60 €/vrk

Palveluluokka 1: Ajoittainen avun tarve

- Asiakas tarvitsee avustamista ja tukea useissa arkielämän toiminnoissa, mutta selviää osasta toiminnoista myös itsenäisesti. Palvelua voidaan tarvita kaikkina vuorokauden aikoina.
- Avun tarve on enintään 2 tuntia vuorokaudessa.

Palveluluokka 2: Toistuva avuntarve

- Asiakas tarvitsee avustamista lähes kaikissa toiminnoissa. Avustaminen saattaa edellyttää ajoittain kahta avustajaa tai apuvälineiden kuten nostolaitteiden käyttöä tai valvontaa esimerkiksi vammasta tai sairaudesta aiheutuvan muistamattomuuden vuoksi. Palvelua tarvitaan kaikkina vuorokauden aikoina.
- Avun tarve on yli 2 tuntia, mutta kuitenkin enintään 5 tuntia vuorokaudessa.

Palveluluokka 3: Runsas avuntarve

- Asiakas tarvitsee avustamista ja tukea ja osin myös valvontaa kaikissa arkielämän toiminnoissa. Avustaminen voi olla fyysisesti ja henkisesti raskasta. Palvelua on oltava saatavissa kaikkina vuorokauden aikoina.
- Avun tarve on yli 5 tuntia, mutta enintään 8 tuntia vuorokaudessa.

Palveluluokka 4: Jatkuva avuntarve

- Asiakas tarvitsee avustamista ja tukea ja osin myös valvontaa kaikissa arkielämän toiminnoissa. Avustaminen voi olla fyysisesti ja henkisesti raskasta. Palvelua on oltava saatavissa kaikkina vuorokauden aikoina.
- Avun tarve yli 8 tuntia vuorokaudessa.

2.3. Vammaispalvelulain mukainen lyhytaikainen palveluasuminen

Palvelu voidaan myöntää asiakkaalle, jonka tuen, hoidon ja ohjauksen tarve on arvioitu. Palvelua tarvitsevien asiakkaiden tuen- ja palveluntarve vaihtelee yksilöllisesti. Tästä johtuen myös asumisessa tarvittavat palvelut vaihtelevat määrällisesti, sisällöllisesti ja ajallisesti.

Lyhytaikaisen asumisen palveluseteli voidaan myöntää ja palvelusetelin arvo määritellä esim. omaisen/läheisen hoitovastuun keventämiseksi tai sosiaalisen kriisin kohdatessa. Lyhytaikaisen asumisen palveluseteli voidaan myöntää myös asumiskokeiluun ja asumisen tuentarpeen määrittelyyn. Lyhytaikainen asuminen on kestoaltaan enintään 3 kuukautta.

Lyhytaikaisen asumisen osalta palveluseteli maksetaan vuorokaudelta. Vuorokaudella tarkoitetaan 24 tuntia. Poikkeavista ajoista sovitaan erikseen palvelusetelin myöntäjän kanssa.

Lyhytaikaisen asumispalvelun osalta palveluntuottaja laskuttaa Päijät-Hämeen hyvinvointialuetta lyhytaikaishoidon asiakasmaksun. Asiaksmaksu sisältää aterioiden kustannukset, ylläpitomaksun ja vuokraosuuden. Asiaksmaksu ei saa ylittää Päijät-Hämeen hyvinvointialueen määrittelemää hintaa. Laskutuksesta tarkemmin kohdassa 5.

Vammaispalvelulain mukainen lyhytaikainen palveluasuminen on ympärivuorokautista palvelua ja lyhytaikaisessa palveluasumisessa palveluluokat määräytyvät yhtäläisin periaattein kuin pitkäaikaisessa asumisessa.

• Palveluluokka 1: Ajoittainen avun tarve: Palvelusetelin arvo	122,10 €/vrk
• Palveluluokka 2: Toistuva avuntarve: Palvelusetelin arvo	150,70 €/vrk
• Palveluluokka 3: Runsas avuntarve: Palvelusetelin arvo	190,00 €/vrk
• Palveluluokka 4: Jatkuva avuntarve: Palvelusetelin arvo	226,60 €/vrk

Palveluluokka 1: Ajoittainen avun tarve

- Asiakas tarvitsee avustamista ja tukea useissa arkielämän toiminnoissa, mutta selviää osasta toiminnoista myös itsenäisesti. Palvelua voidaan tarvita kaikkina vuorokauden aikoina.
- Avun tarve on enintään kaksi 2 tuntia vuorokaudessa.

Palveluluokka 2: Toistuva avuntarve

- Asiakas tarvitsee avustamista lähes kaikissa toiminnoissa. Avustaminen saattaa edellyttää kahta avustajaa tai apuvälineiden kuten nostolaitteiden käyttöä tai valvontaa esimerkiksi vammasta tai sairaudesta aiheutuvan muistamattomuuden vuoksi. Palvelua tarvitaan kaikkina vuorokauden aikoina.
- Avun tarve on yli 2 tuntia, mutta kuitenkin enintään 5 tuntia vuorokaudessa.

Palveluluokka 3: Runsas avuntarve

- Asiakas tarvitsee avustamista ja tukea ja osin myös valvontaa kaikissa arkielämän toiminnoissa. Avustaminen voi olla fyysisesti ja henkisesti raskasta. Palvelua on oltava saatavissa kaikkina vuorokauden aikoina.
- Avun tarve on yli 5 tuntia, mutta enintään 8 tuntia vuorokaudessa.

Palveluluokka 4: Jatkuva avuntarve

- Asiakas tarvitsee avustamista ja tukea ja osin myös valvontaa kaikissa arkielämän toiminnoissa. Avustaminen voi olla fyysisesti ja henkisesti raskasta. Palvelua on oltava saatavissa kaikkina vuorokauden aikoina.
- Avun tarve on yli 8 tuntia vuorokaudessa.

2.4. Kehitysvammaisten pitkäaikainen asuminen

Kehitysvammaisten henkilöiden palveluasumisen tarkoituksena edistää henkilön suoriutumista päivittäisistä toiminnoista sekä turvata hänen tarvitsemansa hoito ja muu huolenpito. Palveluasuminen voidaan järjestää yksittäisessä asunnossa, palveluasumisryhmässä, palvelutalossa tai muussa asumisyksikössä.

Kehitysvammaisten pitkäaikaisessa asumisessa palveluluokat 1-3 ovat ei-ympärivuorokautista palvelua ja palveluluokat 4-5 ympärivuorokautista palvelua. Palveluluokkaan 1-3 voi kuulua myös sosiaalihuoltolain 21 § mukaista tuettua- ja palveluasumista.

Kehitysvammaisten pitkäaikaisen asumisen palveluseteli on jaoteltu seuraavasti:

- Palveluluokka 1: Tuki omaan asuntoon / tukikäynti:
Palvelusetelin arvo 42,80 € / käynti
- Palveluluokka 2: Tuki omaan asuntoon / sähköinen asiointi:
Palvelusetelin arvo 10,60 € / asiointi
- Palveluluokka 3: Asumispalvelu, jossa henkilökuntaa on paikalla osan vuorokaudesta:
Palvelusetelin arvo 85,00 € / vrk
- Palveluluokka 4: Asumispalvelu, jossa henkilökuntaa on paikalla ympäri vuorokauden:
Palvelusetelin arvo 125,50 € / vrk
- Palveluluokka 5: Asumispalvelu paljon apua, hoivaa tai tukea tarvitseville henkilöille
Palvelusetelin arvo 170,00 € / vrk

Palveluasumisen palveluluokat ja luokkia vastaavat palvelusetelit määräytyvät seuraavasti:

Palveluluokka 1: Tuki omaan asuntoon / tukikäynti

Tuki omaan asuntoon on tarkoitettu omatoimista suoriutumista tukevaksi asumismuodoksi henkilölle, joka tarvitsee kuntouttavaa tai muuta tukea itsenäisen asumisen mahdollistamiseksi. Tukiasumista on myös kehitysvammahuollon tuettu asuminen, jossa asunnossa ei ole vakinaista henkilökuntaa. Asiakkaat saavat ohjausta ja tukea enintään muutaman kerran viikossa ja tuen tarve on yleensä lyhytaikaista.

Tuki omaan asuntoon on ei-ympärivuorokautista palvelua ja sitä voidaan myöntää Sosiaalihuoltolain tai kehitysvammalain mukaisesti.

- Asiakas selviytyy päivittäisistä toimista melko itsenäisesti, mutta tarvitsee tukea ja ohjausta kyetäkseen asumaan itsenäisesti. Asiakas asuu lähtökohtaisesti omassa kodissaan (vuokra-, omistus- tai muussa vastaavassa asunnossa).

Asiakas kykenee selviytymään jokapäiväisistä elämän toiminnoista melko itsenäisesti. Hän kykenee liikkumaan ja asioimaan omatoimisesti kodin ulkopuolella.

- Asiakas tarvitsee ajoittain tukea omasta hyvinvoinnistaan huolehtimisesta, terveydenhuollossa, kodinhoidollisissa tehtävissä, asioiden hoidossa sekä yhteiskuntaan osallistumisessa.
- Annettu tuki määräytyy yksilöllisen tarpeen mukaan sovituista tukikäynneistä. Asiakkaan tuen tarpeen ja käyntien määrän määrittää palvelunjärjestäjä.
- Tukikäyntien peruuntuminen määritellään kohdassa 4.7
- Palveluseteli myönnetään käyntien lukumäärän mukaisesti (kpl). Tukikäynti sisältää henkilökunnan matkat ja kirjaamiseen käytetyn ajan.

Palveluluokka 2: Tuki omaan asuntoon / sähköinen asiointi

Tuki omaan asuntoon sähköinen asiointi tukee asiakkaan itsenäistä asumista. Palvelulla voidaan täydentää tukikäyntejä asiakkaan tarpeen mukaan. Sähköisellä asioinnilla, kuten puhelu, videopuhelu tmv. asiakas asioi palveluntuottajan kanssa sovittuina aikoina ja saa tarvittavaa tukea asumiseensa.

- Annettu tuki määräytyy yksilöllisen tarpeen mukaan sovituista puheluista tai teknologian avulla annetusta tuesta. Asiakkaan tuen tarpeen ja sähköisten asiointien määrän määrittää palvelunjärjestäjä.
- Asiointien peruuntuminen määritellään kohdassa 4.7
- Palveluseteli myönnetään asiointikäytien lukumäärän mukaisesti (kpl). Sähköinen asiointi sisältää kirjaamiseen käytetyn ajan.

Palveluluokka 3: Asumispalvelu, jossa henkilökuntaa on paikalla osan vuorokaudesta

Asiakkailla on tuen tarve useissa itsestä huolehtimiseen liittyvissä asioissa tai kotitalousrutiineissa ja useilla opiskelun ja työn osa-alueilla.

- Asuminen voi tapahtua ryhmämuotoisesti, omissa asunnoissa, palvelukodeissa tai osana asuntoverkostoa. Asumismuoto ei sisällä tukea yöaikaan, mutta tarvittaessa yhteys yöaikaan voidaan järjestää teknologian avulla.
- Asiakas selviytyy arjestaan pienen tuen ja ohjauksen avulla. Hän saattaa tarvita vahvempaa tukea jollain elämän osa-alueella. Asiointiin ja liikkueessaan uudessa ympäristössä hän tarvitsee ohjausta. Asiakas tarvitsee tukea ja ohjausta arkielämän taidoissa. Hänellä voi olla sairaus, joka ei merkittävästi lisää tuen tarvetta. Asiakas voi olla arkipäivisin töissä tai opinnoissa tai muun päiväaikaisen toiminnan piirissä. Tuki painottuu ilt- ja viikonloppuaikoihin, jolloin asiakas on kotona, tukea on mahdollista saada myös niinä päivinä, kun asiakas ei ole päiväaikaisessa toiminnassa.
- Asuminen voi sisältää valmennusta ja harjoittelua omaan asuntoon siirryttäessä.

Palveluluokka 4: Asumispalvelu, jossa henkilökuntaa on paikalla ympäri vuorokauden

- Asuminen voi tapahtua ryhmämuotoisesti tai palvelukodeissa. Asumismuotoon sisältyy saatavilla oleva tuki yöaikaan.
- Asiakas tarvitsee vammastaan johtuen useita kertoja päivässä tukea, ohjausta ja apua pääsääntöisesti kaikissa arkielämän vaatimissa asioissa ja niihin osallistumisessa. Asiakas voi tarvita myös henkilökohtaista yöaikaista apua, tukea, ohjausta tai hoitoa, jolloin riittävä tuki voi tapahtua tekniikan avulla ja apu tulee olla saatavilla tarvittaessa. Tuki saattaa edellyttää ajoittain kahta avustajaa päiväaikaan tai apuvälineiden kuten nostolaitteiden käyttöä tai valvontaa esimerkiksi vamman tai sairauden vuoksi.
- Tuen tarve voi olla fyysisessä-, psyykkisessä toimintakyvyssä ja/tai sosiaalisissa tilanteissa. Asiakas pääsääntöisesti toimii ja liikkuu itsenäisesti omassa kodissaan ja tutuissa paikoissa, mutta voi tarvita tukea liikkueessaan kodin ulkopuolella.
- Asiakkaiden arki voi edellyttää henkilökunnalta erityisosaamista liittyen autismikirjoon, mielenterveyden tukemiseen, kommunikaatioon tai fyysiseen avustamiseen.
- Asiakas voi olla arkipäivisin töissä tai opinnoissa tai muun päiväaikaisen toiminnan piirissä.
- Asuminen voi sisältää asumisen valmennusta ja harjoittelua.

Palveluluokka 5: Asumispalvelu paljon apua, hoivaa tai tukea tarvitseville henkilöille

- Asuminen voi tapahtua ryhmämuotoisesti, palvelukodeissa tai erityisessä vaativan asumisen yksikössä. Asumismuotoon sisältyy yöaikainen tuki, joka on saatavilla välittömässä läheisyydessä.
- Asiakas tarvitsee vammastaan johtuen merkittävästi ohjausta ja apua lähes kaikissa arkielämän vaatimissa asioissa ja niihin osallistumisessa. Asiakas voi tarvita myös henkilökohtaista yöaikaista apua, tukea, ohjausta tai hoitoa, jolloin riittävä tuki voi tapahtua tekniikan avulla ja apu tulee olla saatavilla välittömästi. Tuki saattaa edellyttää ajoittain kahta avustajaa päiväaikaan tai apuvälineiden kuten nostolaitteiden käyttöä tai valvontaa esimerkiksi vamman tai sairauden vuoksi.

- Asiakas tarvitsee tukea, apua ja ohjausta merkittävästi ja jatkuvaluonteisesti kaikilla elämän osa-alueilla. Tuen tarve voi olla fyysisessä-, psyykkisessä toimintakyvyssä ja/tai sosiaalisissa tilanteissa. Asiakas saattaa tarvita apua liikkumisessa omassa kodissaan, lähiympäristössä ja tutuissa paikoissa ja tarvitsee saattajan liikkueessaan kodin ulkopuolella.
- Asiakkaiden arki edellyttää henkilökunnalta erityisosaamista liittyen autisminkirjoon, toiminnanohjaamiseen, mielenterveyden tukemiseen, kommunikaatioon tai fyysiseen avustamiseen.
- Osalla asiakkaista saattaa olla haastavaa käyttäytymistä ja toiminnan ohjauksen vaikeuksia, jotka edellyttävät runsasta ohjausta ja henkilöstön osaamista.
- Asiakas voi olla arkipäivisin töissä tai opinnoissa tai muun päiväaikaisen toiminnan piirissä.

2.5. Kehitysvammaisten lyhytaikainen asuminen

Lyhytaikainen asuminen ja tukee perheiden jaksamista sekä yksittäisen asiakkaan itsenäistä asumista.

Lyhytaikaisen asumisen palveluseteli voidaan myöntää myös asumiskokeiluun ja asumisen tuen tarpeen määrittelyyn. Lyhytaikaisen asuminen on kestoltaan enintään 3 kuukautta.

Palveluluokka 1 on ei-ympäri vuorokautista palvelua ja palveluluokat 2-3 ympärivuorokautista palvelua.

Kehitysvammaisten lyhytaikaisessa asumisessa määräytyvät yhtäläisin periaattein kuin pitkäaikaisessa asumisessa.

- Palveluluokka 1: Kevyttä hoitoa, ohjausta ja tukea vammansa vuoksi tarvitsevat asiakkaat: Palvelusetelin arvo 85,00 €/vrk
- Palveluluokka 2: Apua, hoivaa tai tukea vammansa vuoksi tarvitsevat asiakkaat: Palvelusetelin arvo 125,50 €/vrk
- Palveluluokka 3: Paljon apua, hoivaa tai tukea vammansa vuoksi tarvitsevat asiakkaat: Palvelusetelin arvo 170,00 €/vrk

Palveluluokka 1: Kevyttä hoitoa, ohjausta ja tukea vammansa vuoksi tarvitsevat asiakkaat

- Lyhytaikainen asuminen voi tapahtua ryhmämuotoisesti, palvelukodeissa tai osana asuntoverkostoa. Asumismuoto ei sisällä tukea yöaikaan, mutta tarvittaessa yhteys yöaikaan voidaan järjestää teknologian avulla.
- Asiakas selviytyy arjestaan pienen tuen ja ohjauksen avulla. Asiakkaat tarvitsevat lähinnä ohjausta ja läsnäoloa ja pieniä hoitotoimenpiteitä. Hän saattaa tarvita vahvempaa tukea jollain elämän osa-alueella.
- Asiointiin ja liikkueessaan uudessa ympäristössä tarvitsee ohjausta. Asiakas tarvitsee tukea ja ohjausta arkielämän taidoissa.
- Asiakkaalla voi olla sairaus, joka ei merkittävästi lisää tuen tarvetta. Asiakas voi olla arkipäivisin töissä tai opinnoissa tai muun päiväaikaisen toiminnan piirissä.
- Tuki painottuu ilt- ja viikonloppuaikoihin, jolloin asiakas on kotona, tukea on mahdollista saada myös niinä päivinä, kun asiakas ei ole päiväaikaisessa toiminnassa.
- Asuminen voi sisältää valmennusta ja harjoittelua omaan asuntoon siirryttäessä.

Palveluluokka 2: Apua, hoivaa tai tukea vammansa vuoksi tarvitsevat asiakkaat

- Lyhytaikainen asuminen voi tapahtua ryhmämuotoisesti tai palvelukodeissa. Palveluun sisältyy saatavilla oleva tuki yöaikaan.
- Asiakas tarvitsee vammastaan johtuen useita kertoja päivässä tukea, ohjausta ja apua pääsääntöisesti kaikissa arkielämän vaatimissa asioissa ja niihin osallistumisessa. Asiakas voi tarvita myös henkilökohtaista yöaikaista apua, tukea, ohjausta tai hoitoa, jolloin riittävä tuki

voi tapahtua tekniikan avulla ja apu tulee olla saatavilla tarvittaessa. Tuki saattaa edellyttää ajoittain kahta avustajaa päiväaikaan tai apuvälineiden kuten nostolaitteiden käyttöä tai valvontaa esimerkiksi vamman tai sairauden vuoksi.

- Tuen tarve voi olla fyysisessä-, psyykkisessä toimintakyvyssä ja/tai sosiaalisissa tilanteissa. Asiakas pääsääntöisesti toimii ja liikkuu itsenäisesti omassa kodissaan ja tutuissa paikoissa, mutta voi tarvita tukea liikkueessaan kodin ulkopuolella.
- Asiakkaiden arki voi edellyttää henkilökunnalta erityisosaamista liittyen esim. autismikirjoon, mielenterveyden tukemiseen, kommunikaatioon tai fyysiseen avustamiseen.
- Asiakas voi olla arkipäivisin töissä tai opinnoissa tai muun päiväaikaisen toiminnan piirissä.
- Asuminen voi sisältää valmennusta ja harjoittelua.

Palveluluokka 3: Paljon apua, hoivaa tai tukea vammansa vuoksi tarvitsevat asiakkaat

- Lyhytaikainen asuminen voi tapahtua ryhmämuotoisesti, palvelukodeissa tai erityisessä vaativan asumisen yksikössä. Asumismuotoon sisältyy yöaikainen tuki, joka on saatavilla välittömässä läheisyydessä.
- Asiakas tarvitsee vammastaan johtuen merkittävästi ohjausta ja apua lähes kaikissa arkielämän vaatimissa asioissa ja niihin osallistumisessa. Asiakas voi tarvita myös henkilökohtaista yöaikaista apua, tukea, ohjausta tai hoitoa, jolloin riittävä tuki voi tapahtua tekniikan avulla ja apu tulee olla saatavilla välittömästi. Tuki saattaa edellyttää ajoittain kahta avustajaa päiväaikaan tai apuvälineiden kuten nostolaitteiden käyttöä tai valvontaa esimerkiksi vamman tai sairauden vuoksi.
- Asiakas tarvitsee tukea, apua ja ohjausta merkittävästi ja jatkuvaluonteisesti kaikilla elämän osa-alueilla. Tuen tarve voi olla fyysisessä-, psyykkisessä toimintakyvyssä ja/tai sosiaalisissa tilanteissa. Asiakas saattaa tarvita apua liikkumisessa omassa kodissaan, lähiympäristössä ja tutuissa paikoissa ja tarvitsee saattajan liikkueessaan kodin ulkopuolella.
- Asiakkaiden arki edellyttää henkilökunnalta erityisosaamista liittyen esim. autismikirjoon, mielenterveyden tukemiseen, kommunikaatioon tai fyysiseen avustamiseen.
- Osalla asiakkaista saattaa olla haastavia tilanteita ja toiminnan ohjauksen vaikeuksia, jotka edellyttävät runsasta ohjausta ja henkilöstön osaamista.
- Asiakas voi olla arkipäivisin töissä tai opinnoissa tai muun päiväaikaisen toiminnan piirissä
- Asuminen voi sisältää valmennusta ja harjoittelua.

3. Palvelusetelipalvelujen sisältö

Vammaisten asumisen palvelusetelillä hankittavien palvelujen tulee tukea vammaisen henkilön mahdollisimman itsenäistä selviytymistä, edistää fyysistä ja psyykkistä toimintakykyä, tukea sosiaalisten suhteiden ylläpitämistä sekä yhteiskuntaan osallistumista. Asiakkaan omia voimavaroja tuetaan ja palvelu perustuu yksilöllisiin tarpeisiin. Toiminnan ja palvelun perusteena on asiakaslähtöisyys. Palvelun tulee olla asiakasta kunnioittavaa sekä ylläpitää ja edistää hänen toimintakykyään.

Palveluntuottaja laatii asiakkaan kanssa palvelun toteuttamissuunnitelman, johon kirjataan tietyssä toimintayksikössä toteutettavan, vammaispalveluissa annettavan palvelun tavoitteet ja keinot. Suunnitelma sisältää kuvauksen palveluntuottajan tarjoamasta yksilöllisestä tuesta, avusta ja ohjauksesta ja tavoitteista. Suunnitelmassa määritellään palvelun toteutuksen työnjako ja vastuutahot. Palvelun toteuttamissuunnitelmaan kirjataan asiakkaan päivä- ja viikkorytmi. Päivä- ja viikkorytmi sekä siihen kirjattu tuki, apu ja ohjaus määräytyvät asiakkaan toiveiden ja tarpeiden mukaisesti. Suunnitelmasta tulee ilmetä, miten asiakkaan omat mielipiteet ja toiveet on huomioitu. Asumisen toteuttamissuunnitelmaan tulee kirjata, miten asiakkaan kommunikointiin liittyvät tarpeet on huomioitu ja miten hänen kanssaan kommunikoidaan arjessa (esim. kommunikointikeinot, -menetelmät, apuvälineet). Suunnitelma tarkistetaan asiakkaan tarpeiden mukaisesti, kuitenkin vähintään vuosittain.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen lisäksi myös palveluntuottaja arvioi omalta osaltaan asiakkaan toimintakykyä koko asiakkuuden ajan osana tämän sääntökirjan mukaista palvelua. Toimintakyvyn arviointi edellyttää aktiivista vuorovaikutusta asiakkaan, palveluntuottajan ja asiakkaan omatyöntekijän välillä, jotta tuen kohdentumista voidaan seurata ja tarvittaessa arvioida palvelujen tarvetta tai määrää uudelleen. Toimintakyvyn arvioimisen yhteydessä tulee myös havaita ja ilmoittaa. Päijät-Hämeen hyvinvointialueen tilanteet, jolloin palvelusetelillä annettava palvelu ei ole enää asiakkaan tarpeiden mukainen. Asiakkaiden toimintakyvyn arviointiin ja kuvaamiseen tulee käyttää yleisesti käytettyjä mittareita ja arviointivälineitä, jotka ovat vakiintuneet laajaan käyttöön tai jotka on tutkimuksin osoitettu eri tarkoituksiin ja eri kohderyhmille käyttökelpoisiksi.

Mikäli Päijät-Hämeen hyvinvointialueen vammaisten asumisessa otetaan yleisesti käyttöön toimintakyvyn arviointiin RAI-arviointiväline, palveluntuottajan tulee liittyä käyttämään Päijät-Hämeen hyvinvointialueen käytössä olevaa Raisoft.net-ohjelmistoa Päijät-Hämeen hyvinvointialueen ohjeistuksen mukaisesti. Päijät-Hämeen hyvinvointialueen vastaa ohjelmiston käytön kustannuksista.

3.1. Tuki ja ohjaus

Vammaisten henkilöiden tuen sisältöön kuuluu jokapäiväiseen elämään liittyvät tarpeet, vammaisuudesta johtuvat erityistarpeet sekä monitahoiset tuen tarpeet kuten mielenterveysongelmat tai muistisairaudet.

Asiakasta ohjataan ja tuetaan yksilöllisten ratkaisuiden mukaisesti huomioiden henkilön voimavarat ja vahvuudet. Tuetaan itsenäistä suoriutumista, itsemääräämisoikeutta, valinnanvapautta ja riskien hallintaa. Asiakassuhteessa noudatetaan luottamuksellisuutta ja asiakkaan oikeutta hyvään palveluun ja kohteluun sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain mukaisesti (812/2000).

Palvelulla tuetaan asiakkaan omaa elämänhallintaa ja omaa elämäänsä koskevia päätöksiä ja valintoja. Tukea annetaan tarvittaessa tai ympärivuorokautisesti yhdessä sovitun suunnitelman mukaisesti. Tukea saa kaikkiin elämän osa-alueisiin omien tarpeiden mukaisesti. Henkilökunnalla on tarvittava erityisosaaminen erilaisiin tuen tarpeisiin.

Kun asiakas ei ole päiväaikaisessa toiminnassa, järjestetään ohjaus kodinhoitoon ja muihin henkilökohtaisten asioiden hoitamiseen (esimerkiksi parturi, vaateostokset jne.). Palveluun sisältyy asiakkaan:

- avustaminen ja ohjaaminen yhteiskunnalliseen toimintaan ja harrastuksiin osallistumisessa sekä sosiaalisen verkoston luomisessa
- avustaminen ja ohjaaminen vuorovaikutukseen ja sosiaaliseen elämään liittyvissä tilanteissa sekä niihin liittyvissä haasteissa ja kriiseissä (esim. pari-, ystävyys- ja omaissuhteeseen jne. liittyvät kriisitilanteet)
- avustaminen tai opastaminen henkilökohtaisten hankintojen tekemisessä, jos omaisilla tai muilla läheisillä ei ole siihen mahdollisuutta

Kommunikointiin liittyvät tarpeet huomioidaan ja käytetään tarvittaessa puhetta tukevia ja/tai korvaavia kommunikointikeinoja.

Asiakkaalla on mahdollisuus vaikuttaa vuorokausirytmisiinsä.

Tuki ateriointiin ja aterian valmistukseen

Tuki sisältää apua ja ohjausta päivittäisessä ruokailussa. Palveluntuottajalla tulee olla valmius kattavan ateriapalvelun tarjoamiseen joko omana tuotantona tai alihankintana.

- Asiakas voi valita, millaisen ateriapalvelukokonaisuuden hän ottaa.
- Asiakkaalla on oikeus valmistaa asunnossaan ruoka/välipalat itse tai palveluntuottajan henkilöstön avustamana ja ohjaamana, mikäli asiakkaan asunto soveltuu ruoan laittoon.

Omassa asunnossaan ruoan valmistaessaan asiakas vastaa itse ruoka-aineiden ja välineiden kustannuksista.

- Ruokailun ja ravitsemuksen tuessa huomioidaan asiakkaan mieltymykset, uskonto ja kulttuuri, erityisruokavalio ja allergiat sekä mahdolliset muut erityistarpeet.

Tuki kodin puhtaanapitoon ja ylläpitoon

Palvelu sisältää tukea, apua ja ohjausta kodin puhtaanapitoon liittyvissä tehtävissä esim. siivous, vaate- ja pyykkihuolto sekä ylläpidossa esim. korjaustarpeiden huomioiminen.

- Palveluntuottajalla on kirjallinen siivoussuunnitelma, jossa on määritelty puhtaustaso, vastuut, tehtävät ja siivoussaikataulu. Siivousta hoitavalla henkilökunnalla on riittävä osaaminen yksikön siisteyden ylläpitoon. Asiakas kustantaa itse oman asuntonsa siivousvälineet ja -tarvikkeet joko hankkimalla ne itse tai maksamalla tarvike/ylläpitomaksua.

Tuki henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtimisessa

Palvelu sisältää tukea, apua ja ohjausta asiakkaan henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtimiseen.

- Asiakasta kannustetaan päivittäiseen hygienian hoitoon. Asiakkaan mielipidettä, tottumuksia ja kulttuuria on kunnioitettava palvelua toteutettaessa.
- Asiakkaan toimintakyky otetaan tuessa, avussa ja ohjauksessa huomioon. Peseytymismahdollisuudet tulee järjestää joustavasti asiakkaan tarpeiden ja toiveiden mukaan.

Tuki raha-asioiden ja talouden hoitamiseen

Palvelu sisältää neuvontaa ja tukea rahankäyttöön liittyvissä asioissa.

- Asiakkaiden raha-asioiden hoidossa noudatetaan ohjetta: Asiakkaiden omien rahavarojen käsittely sosiaali- ja terveystoimessa .
- Asiakkaan raha-asioiden hoitaminen kuuluu lähtökohtaisesti hänelle itselleen. Asiakkaan päätösvaltaa rahojensa käyttämisessä tuetaan asiakkaan toimintakyky huomioiden. Palveluntuottaja avustaa tarvittaessa asiakkaan talouden hoitoon liittyvien asioiden järjestelyä yhteistyössä omaisten tai edunvalvojan kanssa. Palveluntuottaja huolehtii, että asiakkaan etuudet (esimerkiksi Kelan hoito- ja asumistuki) ovat ajan tasalla ja antaa tarvittaessa riittävän ohjauksen etuuksien hakemiseen asiakkaalle ja/tai hänen asioidenhoitajalleen.
- Yhteistyössä asiakkaan, hänen omaistensa kanssa huolehditaan, että asiakkaalle ryhdytään hankkimaan edunvalvojaa, jos asiakkaan toimintakyky ja etu sitä vaatii.

Tuki lääkehoidossa ja terveyden ylläpidossa

Palvelu sisältää tukea, apua ja ohjausta asiakkaan terveyden ylläpidossa ja lääkehoidon toteutumisessa (esim. lääkehoidon vaikuttavuuden ja haittavaikutusten seuraaminen).

- Asiakas voi itse jakaa ja ottaa lääkkeitä tai palveluntuottaja jakaa lääkkeitä ja asiakas ottaa ne itse tai henkilökunta jakaa lääkkeitä ja tukee ja varmistaa, että asiakas ottaa lääkkeensä. Palvelu voi sisältää myös hoidollisia tehtäviä. Kyseeseen voi tulla esimerkiksi asentohoito, insuliinilääkitys, katetrointi, pienten haavojen hoito ja voinnin seuranta.
- Palveluntuottajan tulee noudattaa Valviran ohjetta lääkehoidon toteuttamisesta sosiaalihuollon ympärivuorokautisissa toimintayksiköissä sekä sosiaali- ja terveysministeriön Opasta lääkehoitosuunnitelman laatimiseen (STM 2021:6)
- Palveluntuottajalla tulee olla lääkehoitosuunnitelma. Lääkkeet ja muut henkilökohtaiset hoitovälineet tai -aineet asiakas kustantaa itse.
- Asiakasta tuetaan sovittujen terveydenhoidon käyntien toteutumisessa.
- Asiakasta tuetaan kuntoutuksen tavoitteiden saavuttamisessa ja apuvälineiden käyttöön liittyvissä asioissa.
- Palvelu ei sisällä lääkäri- tai terapiapalveluja.
- Palveluyksikkö avustaa tarvittaessa kuljetuksen järjestämisessä sekä tarvittaessa saattaa asiakkaan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin. Asiakas maksaa kuljetukset ja mahdolliset palvelumaksut. Niistä tulee tiedottaa asiakasta etukäteen.

Tuki kodin ulkopuolella

Palvelu sisältää tukea, apua ja ohjausta kodin liikkumiseen kodin ulkopuolella.

- Tuki liittyy asumisen perustoimintoihin kuten käynti lähikaupassa, lähikirjastossa, kioskillä, säännöllinen ulkoilu, terveydenhuollon asiointi sekä liikkumiseen julkisilla kulkuneuvoilla esim. toistuvan reitin harjoittelu, saattaminen pysäkillä.
- Tuki sisältää avustamista ja ohjaamista yhteiskunnalliseen toimintaan ja harrastuksiin osallistumisessa sekä sosiaalisen verkoston luomisessa.

Palveluasumisen palveluseteli ei sisällä:

- asumiskustannuksia, mm. vuokraa, sähkö ja vesimaksuja.
- aterioiden kustannuksia
- lääkkeitä ja hoitotarvikkeita
- henkilökohtaisia hygieniatarvikkeita
- vaatteita, tms. henkilökohtaisia tarvikkeita
- terveydenhuoltoa, esim. terveyskeskusmaksut sekä sairaala- ja laitoshoidtoa
- hammashuoltoa ja silmälaseja
- erillistä työ- ja päivätoimintaa
- asunnon irtaimistoa kuten huonekaluja, verhoja, valaisimia ja liinavaatteita

Henkilöstön matkat tämän palvelukuvauksen mukaisiin palveluihin kuten asiakkaan tarpeen mukaisiin verkostopalavereihin liittyen ovat palveluntuottajan vastuulla ilman erilliskorvausta. Asiakkaan matkat sekä matkoihin liittyvät kustannukset eivät ole palveluntuottajan vastuulla, mutta asiakkaalla voi olla mahdollista saada muuta lakisääteistä tukea matkoihin.

4. Palvelun laatuvaatimukset

4.1. Tilat ja toimintaympäristö

Asumisyksikön tilojen tulee olla viranomaisten kyseiseen käyttöön hyväksymät (rakennusviranomaisen, paloviranomaisen, sosiaali- ja terveydenhuollon ao. vastuuhenkilö, terveystarkastaja). Tilojen tulee olla terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan tuelle, hoidolle ja muulle huolenpidolle sopivat.

Asumisyksikössä on oltava päivitetty ja pelastusviranomaisten hyväksymä pelastussuunnitelma ja turvallisuusselvitys. Henkilöstö on perehdytetty suunnitelmiin.

Palveluntuottajilta edellytetään, että tilojen laitteiden ja koneiden ylläpidosta ja huollosta on kunnossapito-, siivous- ja hygieniasuunnitelmat sekä vastuuhenkilöt ovat nimettyinä.

Palveluntuottajan on edistettävä työsuojeluviranomaisen ohjeiden mukaisen, turvallisen ja työhyvinvointia edistävän toimintaympäristön rakentumista niin asiakkaan elinympäristössä kuin palveluntuottajan yhteisissä toimisto- ja taukotiloissa. Toimitilojen, toimintaympäristön, välineiden ja tukipalvelujen suunnittelussa ja käytössä on noudatettava valtakunnallisia ohjeita ja tavoitteita.

Palveluntuottajan ylläpitämien toimitilojen ja kalusteiden tulee mahdollistaa asiakkaalle turvallinen, toimiva ja viihtyisä koti. Asiakkaiden tulee voida oleskella, liikkua ja toimia toimintayksikössä esteettömästi ja turvallisesti asiakkaiden yksilölliset tarpeet huomioiden. Jos tilat ovat useassa tasossa tai kerroksessa, talossa on oltava hissi.

Asiakkaan kodin siisteydestä huolehditaan yhdessä asiakkaan kanssa ja siltä edellytetään kodinomaista puhtaustasoa. Asuintilojen ja koko kiinteistön siisteydestä sekä kunnossapidosta tulee palveluntuottajan huolehtia säännöllisesti siten, että niiden voidaan katsoa olevan jatkuvasti asianmukaisesti kunnossa. Kodin perusteellinen siivous tapahtuu vähintään kerran kuukaudessa.

Asiakkaan kanssa sovitaan, millä tavalla henkilökunta/vieraat voivat tulla hänen huoneeseensa ja hänen henkilökohtaisista asioistansa puhumiseen on asiakkaan lupa. Palveluysikössä on vapaat vierailuajat.

Asiakkaalla tulee olla oma henkilökohtainen huone tai asunto, joka on riittävän kokoinen hänen tarpeisiinsa. Asiakas vuokraa asunnon käyttöönsä. Asiakas kalustaa ja sisustaa asuntonsa oman mieltymyksensä mukaan ja omalla kustannuksellaan.

Tilaratkaisuissa on huomioitava, että asiakkaalla on oikeus itsemäärämiseen, yksityisyyteen ja osallisuuteen.

Palveluntuottajan edellytetään hankkivan sähkösäätöisen hoivasängyn, jos asiakkaan palvelutarve sitä edellyttää ja asiakas ei sitä muuta kautta saa.

Palveluntuottaja huolehtii, että asiakkaan käteisvaroille, lääkkeille ja muille henkilökohtaisille tavaroille on tarvittaessa lukittava säilytystila. Rahavarojen ja lääkkeiden säilytykseen tarkoitettun kaapin avaimet ja kulunvalvonta tulee järjestää niin, että asiattomat eivät pääse ko. säilytyskaappiin.

Asumisyksikön tiloista tulee olla esteetön pääsy ulkoilemaan.

4.2. Henkilöstön osaaminen ja ammattitaito

Palveluntuottajan on nimettävä toimintayksikkönsä vastuuhenkilö. Nimetty vastuuhenkilö vastaa tämän sääntökirjan mukaisista palveluista. Vastuuhenkilöllä on oltava toiminnan edellyttämä, asianmukainen koulutus, kokemus ja ammattitaito.

Yksityisiä sosiaalihuollon palveluja annettaessa toimintayksikössä tulee olla viranomaisten rekisteriehtojen mukaisesti toiminnan edellyttämä henkilöstö. Henkilöstön lukumäärän tulee olla riittävä palvelujen tarpeeseen ja asiakkaiden lukumäärään nähden.

Henkilöstön kelpoisuusehdot määräytyvät sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (272/2005) tai terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994) säädettyjen lakien mukaan.

Palveluntuottaja varmistaa joustavalla henkilöstöressurssien käytöllä ja työvuorosuunnittelulla, että asiakas saa tarvitsemansa palvelun ja tuen sovitusti ja ilman tarpeettomia viivästyksiä.

Palveluntuottajan on huolehdittava, että henkilökunnan tehtäväkuvat on tarkasti määritelty. Kun palveluntuottaja palkkaa sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilöstöä, palveluntuottaja sitoutuu tarkistamaan henkilön tiedot Valviran ylläpitämästä Terhikki- ja/tai Suosikki-rekisteristä.

Palveluntuottajan on huolehdittava henkilöstönsä ammattitaidon säilymisestä ja kehittämisestä sekä riittävästä täydennyskoulutuksesta. Palveluntuottajan tulee huolehtia alaa koskevien työturvallisuus säännösten noudattamisesta ja sovellettavan työehtosopimuksen määräysten huomioon ottamisesta sekä niiden asianmukaisesta valvonnasta.

Henkilöstöllä tulee olla riittävä suomen kielen taito, sekä taitoa käyttää puhetta tukevia ja/tai korvaavia kommunikointimenetelmiä. Ruokahuollosta vastaavilla on alan koulutus ja hygieniapassit.

Yksikön vakituisen henkilökunnan tulee olla palveluntuottajan palveluksessa ja heillä tulee olla voimassa olevat työ sopimukset. Sijaisjärjestelyt ja tukipalvelut voidaan järjestää myös alihankintana, jolloin palveluntuottaja vastaa alihankkijoiden työstä kuin omastaan. Sijaisilla tulee olla riittävä sosiaali- ja/tai terveysalan koulutus.

Palveluntuottajalla tulee olla kirjallinen henkilöstön perehdytysuunnitelma ja perehdytys arvioidaan yhdessä perehdytettävän kanssa.

Henkilökunnalla tulee olla valmiudet toiminnan aikana tarvittavaan lääkehoitoon sekä ensiapuvalmiudet. Palveluntuottaja vastaa henkilöstönsä lääkehoidon osaamisesta ja asianmukaisista luvista Opas lääkehoitosuunnitelman laatimisen (STM 2021:6) ja lääkehoitosuunnitelmansa mukaisesti.

Vastuuhenkilön vaihtuessa tulee palveluntuottajan ilmoittaa siitä viipymättä lupa/rekisteriviranomaiselle ja viedä muutos myös psop.fi -portaaliin.

4.3. Rajoitustoimenpiteet ja itsemääräämisoikeuden vahvistaminen

Kehitysvammalain 42 §:n mukaisia rajoitustoimenpiteitä voidaan käyttää sosiaalihoitolain 21 §:n 4 momentissa tarkoitetussa palveluasumisessa silloin kuin laissa mainitut rajoitustoimenpiteiden käytön edellytykset täyttyvät. Rajoitustoimenpiteiden käyttö tulee tapahtua Kehitysvammalain 42 §:n mukaisesti, samoin rajoitustoimenpiteeseen liittyvä kirjaaminen, selvitys ja tiedoksianto.

Palveluntuottajalla tulee olla ohjeistus työmenetelmiin ja keinoihin, joiden avulla tuetaan ja edistetään erityishuollossa olevien henkilöiden itsenäistä suoriutumista ja itsemääräämisoikeuden toteutumista. Henkilökunta tulee kouluttaa ja perehdyttää rajoitustoimenpiteiden käyttöä edellyttävien tilanteiden ennalta ehkäisemiseen ja rajoitustoimenpiteiden asianmukaiseen käyttämiseen.

Palveluntuottajalla tulee olla Valviran ohjeen (V/27346/2021) mukaisesti asiantuntijatiimi ympäri-vuorokautisessa asumisyksikössä.

4.4. Ateriat ja ruokahuolto

Asumispalveluun kuuluu asiakkaiden päivittäisen ruokahuollon järjestäminen. Ruokahuollon tulee olla suunnitelmallista ja asiakkaiden erityistarpeet ja toiveet tulee ottaa huomioon.

Asiakkaalla tulee olla mahdollisuus päivittäiseen ruokailuun, johon kuuluvat aamiainen, lounas, iltapäiväkahvi ja välipala, päivällinen sekä iltapala. Erityisruokavaliot järjestetään niitä tarvitseville.

Asiakkailla tulee olla mahdollisuus ruokailu yhteisissä ruokailutiloissa tai omassa asunnossa omien toiveidensa mukaisesti. Asiakkaiden tulee saada tarvitsemansa apu ruokailutilanteessa.

Asukkaiden yöpaasto saa olla enintään 11 tuntia. Asukkailla tulee olla mahdollisuus saada halutesaan yöpalaa.

Ruokalista tulee olla asiakkaiden ja omaisten nähtävillä ja sen tulee noudattaa voimassaolevia ravitsemussuosituksia.

4.5. Laadunhallinta

- Toimintayksikön arvot ja toimintaperiaatteet on määritelty. Johtamisen vastuut ja valtuudet on määritelty kirjallisesti. Palveluntuottaja on määritellyt ja dokumentoinut keskeiset laatutavoitteensa.
- Asiakkaiden toimintakyvyn arviointiin ja kuvaamiseen käytetään yleisesti käytettyjä mittareita ja arviointivälineitä, jotka ovat vakiintuneet laajaan käyttöön tai jotka on tutkimuksin osoitettu eri tarkoituksiin ja eri kohderyhmille käyttökelpoisiksi.
- Palveluntuottajalla on palvelun alkaessa ajantasainen omavalvontasuunnitelma ja suunnitelma riskien hallinnasta. Palveluntuottajan omavalvontasuunnitelmaa ohjaa laadunvalvonnan toteutumista. Palveluntuottajan tulee toimittaa kopio omavalvontasuunnitelmasta sekä päivittää sitä vuosittain ja tilanteen muuttuessa.

- Palveluntuottajalla tulee olla ohjeet itsemääräämisoikeuden vahvistamisesta ja rajoitteiden käytöstä.
- Asiakkailta tulee olla mahdollisuus antaa välitöntä palautetta suoraan tuesta vastaavalle henkilölle. Palveluntuottajan tulee ohjeistaa asiakkaita mahdollisuudesta asiakaspalautteen antamiseen.
- Asiakaspalautetta kerätään ja se dokumentoidaan. Palveluntuottaja kerää asiakaspalautteen, huolehtii tarpeen mukaisista toimenpiteistä ja laatii koosteen palautteesta ja tehdyistä toimenpiteistä Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle vuosittain. Palautetta hyödynnetään toiminnan kehittämisessä.
- Palveluntuottaja tekee vuosittain asiakastytyväisyyskyselyn, jonka tulokset raportoidaan Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle.
- Palveluntuottajan on oma-aloitteisesti tiedotettava toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista.
- Palveluntuottaja sitoutuu osallistumaan Päijät-Hämeen hyvinvointialueen yhteisiin asiakastytyväisyys tutkimuksiin sekä kehittämään toimintaa tulosten perusteella.
- Palveluntuottaja sitoutuu tekemään yhteistyötä laadun parantamiseksi Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kanssa.
- Kirjalliset asiakasreklamaatiot ja niiden aiheuttamat toimenpiteet raportoidaan Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle.
- Palveluntuottajalla on kirjallinen ja ajantasainen asumispalveluyksikön toimintasuunnitelma.

4.6. Palvelusopimus, palvelun keskeytys ja peruuntuminen

Palvelusetelillä tuotettu palvelu perustuu asiakkaan ja palveluntuottajan väliseen sopimukseen, joka tulee tehdä palveluasumisen alkaessa. Palvelusopimuksen osapuolet ovat palveluja tuottava yritys sekä kuluttaja-asemassa oleva palveluseteliä käyttävä asiakas.

Asiakkaan valitsema asumispalvelujen tuottaja laatii palvelusetelipäätöksen saaneen asiakkaan tai hänen laillisen edustajansa kanssa kirjallisen sopimuksen asumispalvelun tai lyhytaikaisen asumisen antamisesta.

Sääntökirjan yleisessä osassa F määritetään asiakkaan ja palveluntuottajan välisestä sopimuksesta. Tämän lisäksi

- Sopimuksen ehtojen on oltava selkeät ja ymmärrettävät. Asiakkaalla on oltava mahdollisuus tutustua ehtoihin ennen sopimuksen allekirjoittamista.
- Palvelusopimuksen irtisanomisaika on 1 kk molemmin puolin. Palveluntuottajan on tehtävä irtisanominen kirjallisesti. Jos palveluntuottaja irtisanoo sopimuksen, tästä on välittömästi ilmoitettava myös vammaispalvelujen viranhaltijalle.
- Määräaikainen sopimus päättyy ilman irtisanomista sopimukseen merkittynä päättymispäivänä.

4.7. Palvelun keskeytys ja peruuntuminen

Palveluntuottaja on velvoitettu ilmoittamaan asiakkaan kaikki poissaolojaksot sähköisessä palvelusetelijärjestelmässä (sairaalahoidossa, kuntoutuksessa, lomalla). Poissaoloiksi lasketaan asiakkaan yhtäjaksoiset poissaolot.

Keskeytyksistä tuottajalle maksetaan seuraavasti:

- Palveluntuottaja voi periä palvelunjärjestäjältä asiakkaiden poissaolon ajalta maksua enintään 14 vuorokaudelta siten, että 7 ensimmäistä vuorokautta ovat täydellä korvauksella ja seuraavat 7 vrk 50 % korvauksella. 14 vuorokauden jälkeen maksua ei peritä.

- Maksu jatkuu keskeytyksen jälkeen normaalisti siitä päivästä alkaen, kun asiakas on palannut palveluntuottajan toimintayksikköön tai palvelun piiriin.
- Muusta syystä johtuvasta poissaolosta maksetaan ensimmäisestä keskeytyspäivästä (esim. asumiskokeilut tmv.)
- Kuolemantapauksissa tuottajalle maksetaan palvelutapahtumat kuolinpäivään asti.

Tukikäynnin ja lyhytaikaisen hoidon peruuntuminen:

- Asiakas voi peruuttaa ennalta sovitun lyhytaikaisen hoidon tai tukikäynnin ilman veloitusta ilmoittamalla peruutuksesta palveluntuottajalle 48 tuntia ennen sovittua palvelua. Myöhemmin peruttu ja peruuttamatta jätetty lyhytaikainen hoito katsotaan kokonaan toteutuneeksi ja se voidaan laskuttaa palvelunjärjestäjältä maksimissaan neljä vuorokautta.
- Palvelun peruutukseksi ei katsota vähäisiä ja asiakkaan ja palveluntuottajan yhdessä sopimia muutoksia palvelun toteuttamisen paikassa ja aikatauluissa.
- Palveluntuottaja vastaa palvelun toteutumisesta asiakkaan kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti.

5. Asiaksmaksujen laskutus ja asiakkaan vuokra

Kehitysvammaisilta ja vammaisilta henkilöiltä ei voida periä maksuja asumispalvelua koskevinä maksuina tai palvelumaksuina. Ylläpitona voidaan periä maksu esimerkiksi tavanomaisten asumisen-, ravinto- ja muista vastaavista menoista aiheutuneista kustannuksista. Henkilökunnan antamasta hoivasta ei voida periä maksua. Asiakas maksaa itse vuokransa ja ruokansa.

5.1. Asiaksmaksujen laskutus

Vammaisten asumispalveluihin voi liittyä ylläpitoa eli sellaisia muita palveluita, tarvikkeita tai välineitä, joista aiheutuu henkilölle kustannuksia vammaisuudesta riippumatta. Tavanomaisia vammaisuudesta riippumatta aiheutuvia kustannuksia ovat kustannukset, joita henkilölle elämisestä ja asumisesta tavallisestikin aiheutuu, kuten vuokra, ateriat, henkilön käyttämät hygieniatarvikkeet, taloustarvikkeet ja -aineet, siivoustarvikkeet, internet sekä lehdet.

Mahdollisen ylläpitomaksun voi palveluntuottaja laskuttaa Päijät-Hämeen hyvinvointialueelta. Mikäli asiakas hankkii itse ylläpitoon tarkoitetut aineet ja tarvikkeet ei laskutusoikeutta palveluntuottajalla ole.

Pitkäaikaisessa asumisessa palveluntuottaja laskuttaa ateriamaksut Päijät-Hämeen hyvinvointialueelta. Laskuttaa voi vain asiakkaiden käytön mukaisista aterioista. Erityisruokavaliosta ei peritä eri hintaa.

Lyhytaikaisessa asumisessa palveluntuottaja laskuttaa Päijät-Hämeen hyvinvointialueelta vuorokausmaksun 24 tunnin jaksoissa.

Laskutus tapahtuu Päijät-Hämeen hyvinvointialueen ilmoittamalla tavalla. Laskutettava ateria- ja ylläpitomaksu tai lyhytaikaisen asumisen maksu voi olla korkeintaan Päijät-Hämeen hyvinvointialueen hallituksen määrittämä enimmäismäärä. Asiaksmaksujen laskutuksessa käytetään Päijät-Hämeen hyvinvointialueen määrittämiä ehtoja.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen asiaksmaksut ovat saatavilla <https://pajjat-sote.fi/yhtyma/talous/asiaksmaksut-ja-kuntalaskutus/>

Mikäli asiakas vaihtaa palveluntuottajaa kesken palvelusetelin voimassaoloajan, palveluntuottajalla on oikeus laskuttaa korkeintaan palvelun irtisanomisajan päättymiseen asti. Tällöin palveluntuottaja toimittaa lasku- ja palvelutapahtumatiedot samaan tapaan kuin normaalin laskutuksen yhteydessä.

5.2. Vuokra

Asiakas tai hänen edunvalvojansa tekee pitkäaikaisessa asumisessa asunnosta huoneenvuokralain mukaisen vuokrasopimuksen. Palveluntuottajan asiakkaalta perimä vuokra ei saa ylittää Kelan asumistuen enimmäisasumismenoja. Vuokrankorotukset tehdään Asuinhuoneiston vuokrauksesta annetun lain mukaisesti ja korotusperusteet tulee kirjata vuokrasopimukseen.

Asiakas maksaa itse tavanomaiset elämiseensä liittyvät kulut, kuten vuokran, sähkön ja veden. Sähkö- ja vesimaksun tulee olla kohtuullisia. Asiakkaan vuokraan voidaan jyvittää hänen käyttämiensä yhteisten tilojen osuus. Vuokrasopimuksessa tulee mainita, kuinka paljon asiakas maksaa kunkin yhteisen tilan (esim. olohuone) käyttämisestä. Vuokrasopimukseen tulee kirjata, mistä asuntoon liittyvistä, asiakkaan käyttämistä palveluista hän maksaa.

Asiakkaan mahdolliselta poissaololta asiakkaalta voidaan periä vuokra. Asiakkaan kuollessa palvelusopimus päättyy kuolinpäivään. Vuokrasopimus päättyy huonevuokralain mukaisesti.

6. Palveluntuottajalta vaadittavat liitteet

Sääntökirjan yleisessä osassa on mainittu hakemuksen vaadittavat liitteet. Näiden lisäksi palveluntuottajan tulee toimittaa seuraavat liitteet:

- Henkilöstöluettelo, josta ilmenee nimikkeet, koulutustiedot ja välittömään hoitoon osallistuvat työntekijät
- Kopio omavalvontasuunnitelmasta
- Esite palvelutoiminnasta
- Itsemääräämisoikeussuunnitelma

Palveluntuottajan tulee päivittää PSOP-Järjestelmässä vuosittain huhtikuun loppuun mennessä yleisessä osassa mainitut liitteet.

Lisäksi palvelusetelituottajan tulee ilmoittaa PSOP-järjestelmän hinnaston lisätietokohdassa, mikäli ei pysty ottamaan uusia asiakkaita.